

# Resume

## Natura 2000 område nr. 136 Roskilde Fjord, Kattinge Vig, Kattinge Sø, Jægerspris Nordskov og Kongens Lyng

### Områdebeskrivelse

Den stærkt forgrenede fjord opstod efter sidste istid, da havet trængte ind over det bakkede morænelandskab og oversvømmede dets laveste dele. Dale blev til bugter og vige, bakker til halvøer og øer. Siden stenalderen har landet hævet sig med 2-3 m, og fjordens udstrækning er blevet mindre. I dag står de gamle havskrænter mange steder stejlt afskårne med en smal bræmme af hævet havbund ned mod den nuværende strandkant. Skovarealerne i området er koncentreret omkring kystskrænten ved Nordskoven og Bognæs.

Roskilde Fjord er et af Danmarks vigtigste yngleområder for vandfugle. I den lavvandede fjord ligger ca. 30 små øer og holme.

### Vigtigste naturværdier

På holmene i fjorden yngler hvert år 10-20.000 par fugle fordelt på 25-30 arter. Af ynglende fugle på fuglebeskyttelsesdirektivet kan nævnes klyde, fjordterne og dværgterne.

Området er domineret af store marine områder med de store lavvandede bugter og vige og med sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand. Disse områder er dækket med ålegræs og blåmuslinger, som også er karakteristisk for Roskilde Fjord.

I området findes der en række naturtyper, som i kraft af deres størrelse eller rige flora er af regional eller national betydning. Dette gælder i høj grad de store sammenhængende strandengsarealer langs fjorden, kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger, rigkær samt den særligt prioriterede naturtype overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig muld.

De vigtigste skovnaturtyper i området er elle- og askeskove, bøgeskove på muldbund samt egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund.

Eremitten, som er en sjælden bille i hele Europa, er blevet påvist på Bognæs. Billen findes i hule løvtræer, hvor den lever i skjul. Den er fundet i 200-300 år gamle, men levende, hule egetræer.

### Trusler mod områdets naturværdier

Skovnaturtyperne er følsomme overfor og truede af påvirkning med næringsstoffer, og særligt skovnaturtyper i skovkanterne er udsatte for påvirkningen med næringsstoffer. Indvandring af skyggetålende træarter som bøg og ær kan med tiden konvertere den lysåbne ege-blandskov til bøge- eller ærskov. Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges, eller at skovnaturtyper konverteres til skovnaturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet.

En stor del af de lysåbne naturtyper vurderes ligeledes at være påvirkende og truede af høj tilførsel af luftbåren kvælstof og tillige af tilgroning med såvel invasive arter som træer, buske og høje urter. Såfremt den traditionelle græsning og høslæt af disse naturtyper ophører, vil de hurtigt vokse til i rørsump, højstauder, åbne krat og endelig skov. Afvanding og eutrofiering kan medføre en accelereret tilgroning.

De våde naturtyper, kildevæld og rigkær, er truet af afvanding.

Roskilde Fjord er stærkt påvirket af næringsstoffer, og der er jævnlige masseopblomstringer af planktonalger i fjorden. I fjorden er der iltfrie forhold i sedimentet, og det betyder, at ålegræsset har svært ved at etablere sig på større dybder end de nuværende.

## Målsætning

Den overordnede målsætning for området:

- *Roskilde Fjord og de større søer i Natura 2000 området opnår en naturtilstand med god vandkvalitet. Fjorden har en artsrig undervandsvegetation med forekomst af flere af de karakteristiske arter. Området er et godt levested for normalt forekommende arter af bunddyr og fisk. Den artsrige marine flora og fauna giver optimale livsbetingelser for de store internationalt vigtige forekomster af rastende vandfugle, som blandt andet ansvarsarterne knopsvane, sangsvane, grågåse og trolde, samt for vigtige bestande af ynglefugle, f.eks. den truede art dværgterne.*
- *Alle Natura 2000-områdets habitatnaturtyper og -arter har god-høj naturtilstand.*
- *Områdets truede naturtyper og arter prioriteres højt. Det gælder naturtyperne kalkoverdrev (orkidélokaliteter) (6210), tørt kalksandsoverdrev (6120), surt overdrev (6230), tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230) samt arten eremit.*
- *Forekomster af naturtyperne kalkoverdrev, surt overdrev, tidvis våd eng og rigkær målsættes til naturtilstand I. Arealet af naturtyperne og levestederne for eremit øges, og der skabes så vidt muligt sammenhæng mellem forekomsterne.*
- *Områdets økologiske integritet sikres i form af en for natur- og skovtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode spredningsmuligheder for naturtypernes karakteristiske og sjældne arter samt for arterne på udpegningsgrundlaget.*

## Indsats

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
<b>Rydning, fjernelse af uønsket opvækst</b> Herunder bekæmpelse af invasive arter	x			
<b>Forbedring af hydrologi</b> Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger		x	x	
<b>Ekstensiv drift</b> Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	x			
<b>Sikring af arealer</b> Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)		x		
<b>Reducere forstyrrelser</b> Fx færdsel, sejlads og jagt				x
<b>Forbedring/sikring af levesteder</b> Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder	x			

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om at sikre og/eller at genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift (græsning/slåning) af naturtyperne samt at gennemføre en indsats over for invasive plantearter. For de vandafhængige naturtyper vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi, ligesom der skal sikres gode levesteder for arterne og tilstrækkeligt store uforstyrrede levesteder, herunder optimale raste- og fourageringsforhold, for forekomsterne af yngle- og trækfugle på udpegningsgrundlaget. Arealet med overdrevstyper, tidvis våd eng, rigkær og hængesæk samt antallet af levesteder for eremit øges og forekomsterne sammenkædes, hvor det naturmæssigt er muligt. Indsatsen for skovene vil helt overve-

jende dreje sig om beskyttelse af skovarealerne samt sikring af hensigtsmæssig skovnaturtypebevarende drift og pleje.